

רלמ: (ל, ה) בלי שם נכאו מן הארץ בארץ [סו], למה, שזה של הקדוש ברוך הוא כתוב בארץ, כדי להפריש בין מאמרו של הקדוש ברוך הוא למאמרו של בשר ודם.

רמ. (לח, א) ויען יי את איוב מן הסערה. מנסערה כתיב [סו], למה (מו), שהיה איוב מטיח דברים כלפי מעלה ואומר רבוננו של עולם (מו) שמא נתחלף בין איוב לאיוב שנאמר (יג, כד) למה פניך תסתיר ותחשבני לאיוב לך, וכשנגלה עליו הקדוש ברוך הוא כתיב ויען יי את איוב מנסערה כתיב מן הסערה קרי ולמה כתיב מנסערה (מח). אמר לו הקדוש ברוך הוא לאיוב אני מונה שערתי (מט) של אדם (ג) ולא נתחלף לי בין נימה לנימה נתחלף לי בין איוב לאיוב [סו]. מה איוב משיב לפני הקדוש ברוך הוא (נא) מי זה מעלים עצה (מב, ג).

רמא. (שם, טו) וימנע מרשעים אורם, ע' תלויה [סח] לומר לך שכיון שנעשה אדם רשע למטה נעשה רשע למעלה (נב) [סו].

חילופי נוסחאות

הערות

וחזור לנערותו לכך רמזו כחל בתינוק שהוא יונק.

(מו) כ מן הסערה כתיב ויאמר מן הסערה קרי למה אלא לפי | ס מנהסערה למה גרין עקומה | פ מן הסערה קרי מן הסערה כתיב לפי.

(מז) כ ס פ רבון העולמים.

(מח) כ מן הסערה קרי ולמה כתיב מן (הסערה) [סערה] מנה סערה | מ מן הסערה כתיב מן סערה קרי ולמה כתיב מן הסערה.

(מט) כ אני מנה שערות ראשו.

(נ) כ נוסף: וכל אחד יש לה דפוס בפני עצמה ואילמלא שתי נימין יוצאין מדפוס אחת היו מחשיכות מאור עיניו של אדם, בין נימה לנימה לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי.

(נא) ס פ ומה השיב איוב להקב"ה.

(נב) ס לומר לך בתחילה כיון שנעשה אדם ראש למטה נעשה ראש למעלה.

שלפנינו כחול מלא וי"ו על פי המסורה עיין מנחת שי, ודע שבמדרש שמואל מהדורת באבר מנחת שי, ודע שבמדרש שמואל מהדורת באבר והעיר הרב הג"ל שם שלפנינו אין קרי וכתיב, ולכן פירש שכוונת המדרש כחול כתיב בשורק כמ"ש ר"א בחור בנימוקיו עיין שם, אבל לפי הכתוב במדרשנו פה יש לפרש שם כפשוטו שרוצה לומר כחל כתיב חסר וי"ו. [סח] ג אות קסג; מ עמוד ע. [סו] ג אות קסב; כ עמוד ע; מ עמוד ע; ס עמוד מה; פ אות ל. [סז] עיין גמרא בבא בתרא טז, ב; גדה נב, ב. כל הדרש הזה מובא במנחת שי בשם מדרש חסירות ויתרות. [סח] מ עמוד מד; ס עמוד לט; פ אות קיד. [סט] כעין זה בגמרא סנהדרין קג, ב; מפני מה ע' של רשעים תלויה כיון שנעשה אדם רש למטה נעשה רש למעלה, ועיין בפירושי רש"י וחיידושי אגדות מהרש"א שם. ועיין בחילופי נוסחאות אות נב, והכוונה אחת היא שכמו שמחשיבין האדם למטה כן מחשיבין אותו למעלה כפירש"י שם (ואין צורך להגיה שם בנוסח ס כמו שחשב החכם המ"ל בהערות, אך מלת "בתחילה" הכתוב